

NÉPNEVELŐ

A MAGYARORSZÁGI KATH. TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapesten.

<p>Megjelenik minden héten egyszer, vasárnap. Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen. Előfizetési ár: egész évre 6 K Kéziratokat nem küldünk vissza.</p>	<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, VIII., Szentkirályi-utca 28. (SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)</p>	<p>A pályázati hirdetéseknel minden egyes sorért, minden közlés után 6 fillér fizetendő. Állandó hirdetéseknel nagyobb kedvezmény. Kisebb hirdetésekre külön árszabás. Egész oldal... kor. 50 — Negyed oldal... kor. 15. Fél oldal... kor. 28 — Nyolcad oldal... kor. 10. A díjak előre becsüldendők a Szent-István-Társulathoz.</p>
--	---	---

Mozduljunk meg...

I.

Erdély püspöke a Szent-István-Társulat ezidei közgyűlésén korszakos beszédet intézett a magyar kath. közönséghez. A főpásztori beszéd intelmei nemesak az egyházi férfiakhoz, hanem a kath. társadalom minden rétegéhez s így a magyar kath. tanítósághoz is szólottak. És az a visszhang, mely e beszéd nyomán a haza határai között az igaz keresztény és magyar szivekben támadt, kötelességünké teszi, hogy föl hagyjunk minden téletlenséggel, megmozduljunk és a kath. tanítói munkát nem fogyó erővel és kitartással feladataink megoldására a népnevelés minden fokozatán erősebb kezekkel folytassuk.

A kath. tanító első feladata, hogy az iskolában kötelességeinek tudjon és akarjon is megfelelni. Erre hivatászeretete és szaktudása minősítik őt. Erősítsük tehát szívünkben a kath. magyar tanítóságot jellemző idealizmust. Aki csak a mindennapi kenyérért dolgozik, az a tanítói lélek életének minden viszonyaiban elégedetlen. Az elégedetlen lélek az iskola falai között nem tud felemelkedni hivatásának magaslatára: köznapias munkása ő a nevelésnek és a tanításnak s ilyformán tanítványainak egyéniségében is csak az ő sivár lelkének képét tudja megrögzíteni. Ó, mily félelmetesek és szánandók az ily lelkek a körülöttünk zajongó társadalomban. Minden eszményi élethivatás nélkül, rideg önzéssel futnak, szaladnak, hogy minél többet markolhassanak az élet muló örömeiből és sorsuk mégis a gyötrő elégtelenség.

Föl a munkára kath. tanítóság! Tisztítsuk meg a magyar keresztény társadalmat az önsorsukkal elégedetlen lelkektől. Neveljük a gyermeket erős hitre és cselekvő hazaszeretetre. Lássuk el tanítványainkat az életre szükséges ismeretekkel, neveljük őket az életnek, a küzdelemnek, a munkás keresztény és hazafias életnek, amelyhez türelmet és megelégedést előlítottuk nyújt és fokozódó sikert munkájuknak a legtisztább hazafias öntudat kölesönöz.

Ne legyünk gyöngé, hanem erős kath. tanítók. Erösségünket fokozzuk a folytonos önképzéssel. Olvassunk, írjunk, tanuljunk állandóan. Az elbizakodottság nem jelenti a lelki erősséget. Az üres buzakalász fenhordja fejét, míg a telt kalász szerényül aláhajol.

Ápoljuk és fejlesszük önmagunkban a kath. tanítói öntudatot. A szigorú köteleességtudás, amelyet nem pusztán a §-ok által előírt munkakörben keresünk: ez az, ami öntudatunk erősítését biztosítja.

A kath. néptanítónak saját lelkiismerete a legszigorúbb és legigazságosabb tanfelügyelője. Ne muljon el egy nap, egy óra életünkben, amelyet e szigorú és igazságos tanfelügyelő meg nem ítelt volna. S ha elismeréssel jutalmazza munkánk sikerét, ez az elismerés megbecsülhetetlen, kiapadhatatlan forrása lesz öntudatunk emelkedésének.

De ápoljuk és fejlesszük az egészséges kath. tanítói közszellemet is. Egyesülésben az erő. Közös céljaink és érdekeink istápolására fogjunk kezdet. S kézzorításunk őszinteségét meg ne sértsük kicsinyes hiúságból, avagy hatalmi kérdések szörszálhasogató vitáival.

Az espereskerületi tanítói körök fejlesszék és próbálják ki az eröket az egyházmegyei és végső fokon, az országos kath. tanítói egyesületi munkássághoz. Nem a kor, nem az előkelőbb állás, hanem az igazi rátermettség, a valódi benső szakértelem, a léleknek ez az igazi értéke avaszon fel mindenkit tanító véreinek bizalmára. Legyünk szigorúak, de igazságosak is mindenkivel szemben, akit a közért való munkára a bizalom kijelölt, mert esakis így várható, hogy a most még mozdulatlanok is megmozduljanak.

Az egyesületi tevékenységre igen sok feladat megoldása vár. De e feladatok megoldását csak akkor remélhetjük, hogyha Mailáth gróf püspök intő szavaira megmozdulnak közöttünk is a mozdulatlanok.

Es, hogy hol jellemzi a mi kath. tanítói közéletünket különösebben a mozdulatlanság? — erről a jövő számban. *Ember Károly.*

A modern gazdálkodás népszerűsítése és a gazdasági ismétlőiskolák.

«Gyakorlat tesz mesterré» — ez a közmondás sehol se nyer annyira beigazolást, mint éppen a gazdasági oktatásnál, hol pedig a főelv az volna: minél több gyakorlat s minél kevesebb elmélet.

De ehelyett mit látunk? A cél érdekében fölállítják a gazdasági ismétlőiskolát, melynek célja tagadhatatlanul nemes és földművelő országunkat hatalmasan föllendíthetné.

De — és itt a bökkenő — a gazdálkodást, mint fentebb is említettem, nem lehet csupán elmélettel megtanítani. Már pedig a mostani gazdasági ismétlőiskolában mást alig lehet tenni, mint főleg elméletet tanítani, mert igen sokszor hiányzik a szükséges gyakorlati oktatáshoz a szükséges gyakorlati földterület. És azt a 12–15 éves tanuló nem is tartom elég érettnek a gazdasági oktatásra. Valami esekély haszna, tagadhatatlan, ennek is van, de vajmi kevés, legfőleg annyi, hogy a tanuló a hallottak után felnőtt korában képesítve van a gazdasági könyvek megértésére s talán nagyobb érdekekkel foglalkozik velük.

És a tanító tudja-e gyakorlatilag vezetni a gazdasági ismétlőiskolát?

Hogy ne tudná, hisz tanfolyamon volt, kell tudnia!

Csak hogy, aki ott volt, az tudja csak megbírálni a tanfolyam értékét. Dr. Molnár István «Szövetkezzünk» című lapban a tanfolyamokról elmésem írja: ez az a *gyorsforraló*, mellyel ma mindent elő akarnak állítani.

De hogy is lehetne valakit négy hét alatt kiképezni arra, hogy ne csak gazdálkodni tudjon, hanem hogy még másokat is sikerrel taníthasson?!

Nézzük csak, hogy folynak le az ilyen tanfolyamok?

Naponként 6–7-ig gyakorlat, 9–12-ig, délután 3–6-ig elmélet.

Az egész tanfolyam alatt, míg ott voltam, egy izben voltunk a tehenészetet megnezni, egyszer a sajtkészítést. Egyszer az udvaron, illetőleg a szérűn bemutatták a vetőgép beállítását, a Widaes és Szakk-ekét.

A kertészetnél egyszer ültettünk esemetét és gallyakon különféle oltást végeztünk.

Ez volt ugyszólván az az egész gyakorlat, a többi idő mind elméleti oktatás hallgatásával telt el.

Hogy értsen ezek után valaki a gazdasághoz?!

Nem mondom, azoknak a tanítóknak, akik már gyakorlati gazdák voltak, értékesebb volt a tanfolyam, mint azoknak, akik előzetesen csak hallottak a gazdálkodásról.

Tessék ezek után — tegyük fel ha van is gyakorlathoz földterület, bebonyozni azt, hogy tényleg gyakorlati oktatást nyújt a gazdasági népiskola.

Pedig ha be nem bizonyítja azt a tanuló előtt, azt a szülők sem hiszik el. Így volt például, hogy a trágyázás mennyiségéről volt szó s azt mondtam, hogy 1 kat. holdat gyengén meg lehet trágyázni 30–40, közepesen 40–60, erősen 80–100 szekér trágyával, ami kitesz 250–300 mm.-át.

Erre azután a gazdák azt mondták: «A tanító úr alighanem tévedett, hisz azt le se lehet szántani». Utána olvastam, nem tévedtem. Épp így volt a lózásnál, mikor azt mondtam, hogy csikónak hetenkint 35 gr., öreg lónak 52 gr., nehéz ígás lónak 70 gr. sőt kell adni hetenkint és a fejős tehénnek 15–20 gr.-mot naponként. Ámul-bámult rajta minden gazda, s nevettek gazdasági praxisomon.

Könnyen azt mondják tehát, nem ért hozzá a tanító. S legtöbbször igazuk is van, t. i. az ily tanfolyamvégzettekre vonatkozólag, akik egyébként sohse gazdálkodtak.

Hát most már hogyan értsen a gazdálkodás tanításához, aki se tanfolyamon nem volt, se 6 évi gazdasági gyakorlata nincs és a tanfelügyelő jogosítványt ad a tanításhoz azon a címen, hogy négy évig járt képzőbe, egy évet már mint tanító működik, tehát ért a gazdálkodás tanításához is.

Sokkal többet ér tehát a gazdasági ismétlőiskolánál a gazdasági szakiskola, ott már mindent be lehet gyakorlatilag mutatni. De legtöbbet ér a *földművesiskola*.

A földművesiskolában érettebb ésszel két évig részt vesz az ifjú minden munkában; ennek aztán meg is van az eredménye s ha elhagyja az iskolát, otthon be tudja mutatni a helyes gazdálkodást.

Kívánatos volna tehát, hogy minden vármegyében legalább egy földművesiskolát állítsanak fel. Ez volna az igazi célhoz vezető gazdasági oktatás.

Szerintem tehát a gazdasági ismétlőiskolák nem sokat érnek, a szaktanító gazdasági iskolák értéke már több ugyan, azonban legtöbbet várhatunk a földművesiskoláktól, többet még a minta parasztgazdaságoknál is.

Ez volna röviden véleményem a cimbeli tételről, melyet az esetleges hozzászólások bővebben, meggyőzőbben kifejthetnek.

Mosonszentmiklós.

Kovács Ferenc.

A balkéz használata.

Manapság, midőn iskoláinkban a szellemet ugyszólván túlterhelik, az ember lelke örül, ha olykor-olykor a testi nevelésről is hall valamit. Eddig az iskolában vajmi keveset foglalkoztak a testtel s legfeljebb az egészség megóvására volt szó és egy kis tornáról. Majd lassan áttértek arra is, hogy bizony szüksége van az embernek egy kis kézügyességre s így hozták be az iskolába a kézimunkát és a házi-ipart stb.

Tagadhatatlan, ez már nagy haladás. Jól esik látni helyeket, hol házi eszközeit és szerszámaikat a nép maga készíti, s hogy ennek elérésében az iskolának is nagy szerepe volt.

A kézimunkánál azt tapasztaljuk, hogy ebbeli ügyességünk egy oldalú, mert hátrányára van az egész szervezetünk arányos fejlődésének. Hány olyan ferde növéssü egyént látni, kinek egyik fele a másik rovására jobban kifejlődött! S miért? azért, mert egyiket jobban edzette, foglalkoztatta, a másikat meg elhanyagolta. Sok ember jobb kezével mindentféle művészies dolgot tud előállítani, míg balkeze önmagában semmire sem alkalmas. És ha ilyennek a balkeze is oly ügyes volna, mint a jobb, mily eredménnyel dolgozhatnék akkor?

Azért adott az Isten két kezet, hogy felhasználjuk őket egyformán.

Az éperzékű ember nyitva tartja mindkét szemét, az egyik fülét sem dugja be, hogy jobban hallhasson — a ballábát is úgy használjuk, mint a jobbát, a balkéz pedig mégis csak nagyon ritka embernél van úgy kiképezve, mint a jobb. Az nem valószínű, hogy mindkét kezünk nem lehetne egyformán ügyes, mert ha a bal szem, balfül, balláb rendeltetésének meg tud felelni, miért nem volna képes arra a *balkéz* is? Avagy talán csak nem állítja senki, mintha a kezek rendeltetése az lenne, hogy az egyik ügyes legyen minden munkára, míg a másik mellette csak olyan, mint a *mester* mellett az *inas*? Hátha az inas helyett is mester dolgoznék, nem volna-e a munkának nagyobb látszata?

Hogy a balkéznek is oly gyakorlata legyen, mint a jobbnak, ennek az eszméjével nálunk nem sokat foglalkoznak, de annál inkább felkarolták ezt a kérdést Németországban és Amerikában, hol sok iskolában a rajz, kézimunka stb. oktatásánál nem tesznek különbséget a jobb- és balkéz között.

Az én figyelmemet erre Bergmann József tanítóképző-intézeti tanár hívta fel, midőn még tanítványa voltam. Tanácsát megfogadva, ketten-hárman gyakoroltuk is balkezünket az iskolatáblán, először ugyan nem is a komoly haszon miatt, hanem mivel a dolog előttünk új és érdekes volt. Rövid idő alatt oly gyakorlatra tettünk szert, hogy képesek voltunk *balkéz*zel határozott vonásokkal írni. Eleinte az úgynevezett «tükörírás» gyakoroltuk (jobbról írni balfelé) s csak később a rendes folyó írást, mely mód az előbbinél jóval nehezebb.

Mikor tanító lettem s egy pár hónapig már működtem, kezdtem méltányolni a fáradságot, mit balkezem ügyesítésére fordítottam. Ezen ügyességemnek nagy hasznát vettem akkor, midőn a gyermekekkel levegőbe irattam (I. osztályban) s velük szemközt állva magam is irattam — természetesen balkéz

Célszerű lenne, ha a tanítójelöltek már a képzőintézetben gyakorolnák magukat balkezük használatában. Könnyítés is volna ez a taní-

tókra: ahol nem használhatja jobbkezét, segít magán, elvégzi ballal is!

De nem a tanítónak volna ebből a legnagyobb haszna, hanem a népnek s különösen a nép azon fiainak, kikből kézművesek lesznek. Egyáltalában az iparos ember megbecsülhetetlen ügyességhez jutna ezáltal.

Csak hogy sok család ezen eszmének a legnagyobb ellensége. Nálunk még az úri körökben is az a balhiedelem él, hogy nem való a gyermeknek semmit sem tenni balkéz

Az ilyen kis gyermeknél csak attól függ, jobkezü lesz-e vagy balkezü, amint környezete szoktatja és mely oldalon hordják többet; t. i. ha jobb oldalon hordják, jobkezeckéje van szabadon, azzal hadonáz ide-oda, azt fogja megszokni és mindenre felhasználni, már azon egyszerű oknál fogva is, mert balkezével nem mozoghat. És viszont, ha bal oldalon hordják, balkeze lesz ügyesebb.

Az volna a leghelyesebb, úgy nevelni a gyermeket, hogy mindkét kezét egyformának tekintse és így egyenlő munkára és felváltva használhassa.

A szegény embernek pedig szüksége van arra, hogy *két kézzel* dolgozzék, ha a mai nehéz viszonyok mellett tisztességesen akar megélni.

A tanító hivatása: tőle telhetőleg segíteni a népen erkölcsileg és anyagilag.

Segítség volna ez is. Próbálkozzunk meg vele. Fülelen.

Huszárik Béla.

HIVATALOS KÖZLÉSEK.

Pályázati hirdetés a kassai kir. kath. tanítóképzőbe való felvételre.

Ezen intézet igazgatósága az I. évfolyamba betöltendő helyekre — folyó évi június 15-iki lejárattal pályázatot hirdet.

Felvételért folyamodhatnak azon éptestű növendékek, akik 14-ik életévüket folyó évi szeptember 1-ig betöltötték, de a 18-dik évet el nem érték és akik a közép- vagy polgári iskola IV., illetve a felső népiskola III-ik osztályát sikeresen elvégezték.

A felvétel iránti kérvényhez csatolandók:

1. A keresztlevelel.
2. Tiszti orvosi bizonyítvány arról, hogy a folyamodó semmi olyan testi fogyatkozásban, fejletlenségben vagy eltorzulásban nem szenved, amelyek a tanítással járó foglalkozásban akadályoznák vagy a serdülő gyermekek gúnyolódását önként kihívnák s így a tanítás komolyságát és eredményét veszélyeztetnék. Ezen bizonyítványnak arról is kell tanuskodnia, hogy a folyamodó látási, hallási és beszéző szerve hibátlan: hogy nem epileptikus, hogy nem sorvadásos, trachomás.
3. A múlt évről szóló évvégi osztálybizonyítvány és a folyó iskolai év első felének értesítője. A június hó végén nyerendő osztálybizonyítványt kötelesek július

hó 3-ig pótlólag beküldeni. Különösen hangsúlyozom, hogy minden növendék zenei hallását szeptember elején, a beiratás előtt felvételi vizsgálatnál igazolni tartozik. Zenei hallással nem bíró egyén fel nem vehető!

4. Akik az alumneumba és internátusba való felvételüket is kéri, kötelesek a szülők foglalkozását, anyagi helyzetét és a szülői gondozásban álló családtagok számát feltüntető közhatalósági bizonyítványt is csatolni. A folyamodványhoz csak eredeti okmányok csatolhatók.

Amennyiben az I. évfolyamba csak 20 növendék lesz felvehető, azért felhívom úgy a helybeli, mint a vidéki érdekelteket a pályázati határidő pontos betartására és folyamodványok hiánytalan felszerelésére, mert az elkésve érkezett vagy hiányosan okmányolt kérvények visszautasítottak.

Kassa, 1909. április 16. *Hegedűs János* igazgató.

EGYESÜLETI ÉLET.

Meghívó. A vácz-egyházmegeye kath. tanító-egyesület főhűgödölői esperesi egyesített körének 1909. év május hó 27-én Dunakeszin tartandó évi rendes közgyűlésére van szerencsénk a kör tagjait és a tanügy iránt érdeklődőket tisztelettel meghívni. A tárgysorozat főbb pontja. Tanítói nyugdíj. Előadó: *Adámffy P. Vince*. Rajzoktatás. Előadó: *Mutschek Győző*. Boldog, 1909. apr. 24. Klárik László, ker. esperes-plébános, tanító egyesület egyházi elnök. Szvoboda Ignác, tanítóegyesület világi elnök.

Meghívó. A Pápa-csöti esperes kerület róm. kath. tanító-köre tavaszi közgyűlését f. évi május hó 24-én, Nagyannán fogja megtartani, amelyre az egyesület tagjait tisztelettel meghívja Pápán, 1909. május hó 1-én a választmány. A tárgysorozat főbb pontja. Gyakorlati tanítás. Bemutatja: *Simon Gyula* ugodi kántortanító. Az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács által kitűzött tételek tárgyalása. A gyakorlati tanítás után Boda Béla rigási k. kántortanító bemutatja az általa feltalált és 7226. sz. a. szabadalmazott *számoló-gépet*.

Meghívó. A kisboldogasszonyi és nagymartoni esperes kerületek egyesített tanítóköre f. é. május hó 15-én Búdoskúton rendes gyűlést tart, melyre e kör tagjai s a tanügy barátai ezennel tisztelettel meghívotnak. A tárgysorozat főbb pontjai. Megbeszélések s hozzászólások. Miképpen tartsa meg körünk egyöntetűen a madarak és fák napját? *Billsich Ferenc*. Állásfoglalás a «Stampay»-féle indítvány tárgyában. *Payrich József* elnök. *Billsich Ferenc* jegyző.

Meghívó. A szanyi alesperesi kerület róm. kath. néptanítóinak egyesülete folyó hó 25-én Egyházas-Keszton rendes közgyűlést tart. A közgyűlést 9^{1/2} órákor szentmise előzi meg. A közgyűlés tárgysorozatának főbb pontjai. *Farkas József* szilsárkányi és *Matkovics Elek* rábapordányi főtanítóknak az egyesületünk részéről a tiszteletbeli tagsági oklevél átadása. Közügyesség tanítása a népiskolában falun. Előadja: *Pödör János* dőri kántortanító. *Ladányi József* e.-keszői kántortanító a «k.» betű gyakorlati tanítását mutatja be. *Farkas Iván* e.-keszői osztálytanító gyakorlati előadást tart a természettan köréből. Iskolai rend és fegyelmi szabályok egyöntetű megalkotása. Szorgalomjegyek osztogatása helyes e és miként kell azokkal bánni? A részletes tanterv megállapítása a kerületi népiskolákban. *Matkovics Elek* rábapordányi főtanító beszámol kiküldetéséről a győregházmegeyei kántortanítói nyugalmidij alapra vonatkozólag. *Rábapordány, 1909. április 14.* *Horváth Antal*, elnök. *Magasházy István*, jegyző.

Meghívó az alsó-turóczi esp.-kerület róm. kath. tanítók egyesületének 1909 évi május hó 24-én Szlovánban tartandó közgyűlésére. A közgyűlést reggel 9 órákor «Veni Sancte» és szentmise előzi meg. A tárgysorozat főbb pontjai: Gyakorlati tanítás. Tartja: *Hatszó János* szlováni tanító. A gyakorlati tanítás megbeszélése. A tanítói önképzés irányai. Felolvas: *Olejník Márton* znióváraljai tanító. Jelentés az orsz. kath. tanítói-segélyalap

és az egyházmegyei kántortanítók nyugdíjaljáról. A vérmérséklet a nevelésben. Értekezik: *Fülesch Margit* lezsiához tanítónő. Kelt Valesán, 1909. évi május hó 1-én. *Vojtassák Károly* esp., ker. tanfelügyelő, egyházi elnök.

Meghívó. A «Pécs egyházmegyei róm. kath. tanítóegyesület» mágoesi esperesi köre május hó 24-én Kárászon tartja rendes tavaszi ülését. Az ülést reggel 8 órákor szentmise előzi meg. Az ülés tárgysorozatának főbb pontjai. Elnöki megnyitó. Tartja: *Magyar Rezső*, bikali tanító, köri világi elnök. A slöjd tanításáról. Előadó: *Kalics Béla* mágoesi tanító. A tanító és az alkohol. Előadó: *Krammer Károly*, mágoesi tanító. A gyermekek nemi felvilágosítása az iskolában. Előadó: *Perényi Pál*, mágoesi segédlelkész. A tanító a társadalomban. Előadó: *Bayer Mihály*, mágoesi tanító. A pécsi püspöki tápintzetben a kör által fenntartott hely odaitélése. Elnöki zárszó. *Albert István*, köri jegyző.

Meghívó. A fertőszéplaki tankerület róm. kath. tanítóegyletének közgyűlése május 25-én (kedden) fog Fertőendrén megtartatni. A tárgysorozat főbb pontjai: Veni Sancte. Megnyitó. *Szabó János* gyakorlati előadása V-VI. osztályban a «Hangról». *Pelgárdy Jenő* gyakorlati előadása III. osztályban a «Szülőföldről». *Szabó János* értekezése a «Hang» tanításának kezeléséről. A kántortanítók sérelme. (1907. XXVII. t.-c. 11. §.) Kath. tanítók szolgálati szabályzata. A M. O. T. B. emlékirata, a nyugdíjtvény revíziójáról. Fertőszentmiklós, 1909. május 7. *Szalay Lajos* jegyző.

Meghívó. A felső- és alsózászvági tankerület egyesült tanítói köre évi rendes közgyűlését június hó 3-án tartja Jászapátin, melyre a főt. papság, a kör tagjai, valamint a tanításügy iránt érdeklődők tisztelettel meghívotnak. 1/29 órákor szentmise. A tárgysorozat főbb pontjai: 9-1210 óráig gyakorlati tanítás a természet utáni rajzolásból az V-VI. fiúosztályban. Tartja *Fekacs Sándor*. A III., IV., V. és VI. fiúosztályok egész évi rajzai ki lesznek állítva. Felolvasás a rajzoktatásról. Tartja *Fekacs Sándor*. Felolvasás az analfabéta felnőttek oktatásáról. Tartja *Szabó Ferenc*. A Kath. Tanítók Orsz. Bizottsága által a nyugdíjügyben benyújtandó javaslat elfogadása. A beérkezett pályamunkák bírálata és újabb pályamunka kitűzése.

Meghívó. A kiskomárom-nagykanizsai egyházkerületi tanítói kör, f. évi gyűlését május hó 27-én Kiskomáromban tartja. A 9 órai szentmise után a gyűlés megnyitása. Új alapszabályzatunk felolvasása, ennek elfogadása, esetleg helyesbítése. A július 1-én Veszprémben tartandó nagygyűlés tárgysorozatának ismertetése és ennek tárgyalása: *Szöke K.*, *Paulin B.* és *Markovics János* tagtársak által. Felolvasások: a «Növevelés»-ről és a «Felnöttek oktatása»-ról: *Vastag Vincéné* és *Hammer Petronella* osztálytanítónő kartársak által. Gyakorlati tanítás az I. osztályban irvaolvasásból fonomikailag: *Krupiczter Margit* osztálytanítónő kartárs által. *Orosztony és Zalavér*. *Markovics János* elnök, *Brichta József* jegyző.

Meghívó. A zircz. b. szombathelyi esp. ker. tanítói köre, tavaszi gyűlését 1909. május hó 25-én tartja Csesznekben. A gyűlés főbb tárgyai: 9 órákor szentmise. Elnöki megnyitó. Elnöki beszámoló. A képviselői nagygyűlésre kitűzött tételek tárgyalása. *Szlotta József* és *Végh Győző* kartársak felolvasása. Indítványok. A tagokat a megjelenésre felhívja *Tés*, *Dudászy Adolf* köri elnök.

Meghívó. A kassavidéki róm. kath. tanítóegyesületének kassai köre folyó évi június hó 3-án d. e. 10 órákor Kassán a róm. kath. legényegylet termében tartja évi gyűlését, melyre a kör rendes tagjait (tanító-tanítónő), ft. plébános urakat s a népoktatásügy barátait tisztelettel meghívjuk. A tárgysorozat főbb pontjai: Veni Sancte. A népiskolai zászlóaljok szervezése: előadja: *Balogh Dénes* kecskeméti községi iskolai igazgató úr. A központi választmány által kitűzött pályatételekre beérkezett pályamunkák felolvasása. Szabadon választott tárgyú értekezések s azok felolvasása. Kérjük a t. kartársak teljes számban való megjelenését. Enyickén *Hován* Endre köri elnök, *Zsembar István* köri jegyző.

Meghívó. A Ságvár-Karád egyház kerület róm. kath. néptanító-egyesület rendes tavaszi közgyűlését folyó hó 25-én Köröshegyen a róm. kath. elemi iskolában fogja megtartani, melyre az egyesület rendes tiszteletbeli, pártoló tagjai s a nagyérdemű tanügybarátok tisztelettel meghívotnak. A tárgysorozat főbb pontjai: Reggeli 7-9 órákor szentmise. A Veszprém egyházmegyei tanítók közp. bizottságának folyó évi április hó 15-én a képviselői nagygyűlésre küldött tételnek tárgyalása. A kántortanítók nyugdíj-szerelemének tárgyalása. *Fulmer* János nágoesi osztálytanító gyakorlati tanítást. *Tóth* Endre zamárdi kántortanító szabadon választott tételről felolvasást tart. Kiliti. *Teleki* István egyesületi elnök.

Meghívó. A csongrád-hódmezővásárhelyi espereskerületi tanítóegyesület f. évi rendes közgyűlését május hó 27-én esütörtökön d. e. fél 9 órákor tartja Hódmezővásárhelyen a központi róm. kath. iskolában, melyre az egyesület tagjai tisztelettel meghívotnak. A gyűlést *Veni Sancte*, utána szentmise előzi meg. A tárgysorozat főbb pontjai: Minta tanítás, tartja *Bradátz* Erzsébet tanítónő. Elnöki megnyitó. Fontosabb tanügyi rendeletek felolvasása. *Dohy* Mihály tanító jelentése az országos kath. tanítógyűlésről. *Marschall* Endre felolvasása a Regényolvasásról. *Szilvássy* József felolvasása. Központi gyűlésre két tag választása. Országos kath. tanítógyűlésre egy tag választása. Katholikus tanítók fizetés rendezése. Szegvár, 1909. május 3. *Korpás* Pál esperes, együleti elnök.

Tanítógyűlés. A Poprádvidéki róm. kath. Tanító-Egyesület 1909. évi június hó 3-án délelőtt 1/2 10 órákor Felkán a «Városi szálló» nagytermében rendes közgyűlést tart, melyre a t. e. egyesületi tagok és a tanügybarátai tisztelettel meghívotnak. A közgyűlést 9 órákor ünnepélyes «Veni Sancte» és szentmise előzi meg. A választmány által megállapított tárgysorozat főbb pontjai. Gyakorlati tanítás «Közügyesség tanítása osztatlan iskolában». Tartják *Scharnitzky* Antal poprádi és *Hágovszky* Ferenc hernádfalvi tanító urak. «Egészség az iskolában». Ertekezés, felolvassa *Schürger* Ilka batizfalvi tanítónő, mintalecke és értekezés megbírálása és a közgyűlés helyének megállapítása. Kelt az egyesületi választmány 1909. évi április hó 14-én Poprádon megtartott üléséből. Az elnökség.

Tanítógyűlés. A besztercebányai egyházmegyei róm. kath. tanítók egyesületének újbányai köre f. évi május hó 6-án délelőtt 10 órákor az alsó-háromi róm. kath. népiskolában tartotta rendes közgyűlését. A tárgysorozat főbb pontjai voltak. Reggeli 9 órákor szentmise. Az egyházmegyei körrendeletek tanügyi rendeleteinek ismertetése. *Kriszsan* Vendel alsó-háromi tanító mintatanítása. *Lelkes* Imre felső-háromi tanító felolvasása. *Lábay* Gyula emlékbeszédet tartott dr. *Hámos* Péter szeretett tanfelügyelő elhunytá fölött. Zsarnóca, 1909. Április hó 27-én *Lábay* Gyula, világi elnök.

Tanítógyűlés. Az alsófehérmegyei róm. kath. tanítóegyesület 1909. április hó 27-én Gyulafehérvárt, a róm. kath. elemiiskolában tartotta közgyűlést. A megjelentek 8 órákor istentiszteletet hallgattak az irgalmasnővérek templomában. 9 órákor gyakorlati tanítás volt az órarend szerint mind a négy osztályban. Tartották az illető tanítók. Felolvasást tartottak: *Szász* Károly és *Feress* Dónát tanítók. A gyakorlati tanításokat élénk megbeszélés követte. A közgyűlést Dr. *Körödy* Péter elnök vezette. A jegyzői teendőket *Matskássy* József jegyző látta el.

IRODALOM.

A Szent-István-Társulatnak az 1908-9. iskolaévre érvényes hivatalos tankönyvjegyzéke kívánatra ingyen és bérmentve haladéktalanul megküldetik. Tartalmazza az elemi és felsőbb nép- és polgári iskolák, tanítóképzők és egyéb oktatási intézetek használatára egyházhathatósá-

gilag és miniszterileg is engedélyezett tankönyveket és tanszereket.

A Szent István-Társulat igazgatójának jelentése.

A Szent-István-Társulat esütörtökön tartott közgyűlése számára készült igazgatói jelentés, melyet *Erdősi Károly* igazgató terjesztett elő, sok adattal jellemzi azt a haladást és terjeszkedést, melyet a Szent-István-Társulat 1908-ban elért. A rendes tagok száma már majdnem 5000, a pártoló tagoké pedig több 17000-nél. Ugy a rendes, mint a pártoló tagoknak juttatott tagilletmények a mai tudomány színvonalán állanak, másfelől pedig legértékesebb termékei a nép számára készülő magyar irodalomnak. A rendes tagok ez évben is tagilletmény gyanánt a *Katholikus Szemlé*t kapták, melynek magas színvonaláért újból a régi szerkesztő, *Mihályfi Ákos dr.* kezekedett. Ezenkívül a *Hitevédelmi füzetek* sorában két, tudományos értékben fölötte gazdag füzet jelent meg. Az egyik *Jehlicska* Ferenc dr. tollából, *Szociális kérdés és etika* címmel, a másikkal írója pedig *Nótyer* Antal dr. s munkája a *Szabadakarat* címet viseli. A pártoló tagok 2 korona évi tagdíjuk fejében négy igen értékes és hasznos könyvhöz jutottak.

Eleven élet folyt a Tudományos és Irodalmi Osztályban is, melynek működési köre ez évben a *Szociális szakosztály* tevékenységével bővült. *Giessen* Sándor, *Concha* Győző, *Bódis* Jusztn, *Karácson* Imre, *Kiss* János, *Auer* István, de la *Salle Rochemaure* herceg, *Pör* Antal, *P. Velics* László és *Gallorich* Jenő látogatott előadásai jelzik a Tudományos és Irodalmi Osztály működésének egyes fázisait. Készülőfélben van az osztály hatalmas kiadványának, az *Egyháztörténelmi emlékek*-nek új kötete is s a vállalat kiadásának terheit ez évben a Maecenások egész sora igyekezett az osztályra nézve megkönnyíteni. Báró *Hornig* Károly, *Pör* Antal, *Várossy* Gyula, *Fischer-Colbrie* Agoston, az *esztergomi, nagyráradai és veszprémi káptalanok*, gróf *Záchy* Gyula, *Vajla* Ödön, gróf *Mailáth* György és báró *Vicsay* József adományai hathatósan előmozdították történelmünk e nagy jelentőségű kútforrásának minél előbbi teljes megjelentetését. A *Szent-István-Társulat* is hivatásához méltó mértékben istápolta a hazai kultúrát akkor, mikor ajándékkönyv gyanánt a lefolyt évben 14.000 korona értékű, részben iskolai, részben vegyes irányú könyvkiadványokat adományozott.

Örvendetes emelkedésről értesíti a közgyűlést a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatala és könyvkereskedése részvénytársaságnak, valamint a *Stephaneum* nyomda részvénytársaságnak évi jelentése is. Százakra megy a most először és az ujonnan kiadott könyvek és füzetek száma. A hittankönyvek sorában megjelentek: a *róm. kath. nagyobb katekizmus*, a *Győregyházmegyei horvát kate.*, *Pokorny* Emmánuel Kis képes bibliaja magyar és tót nyelven, az *Egri Kis kate* átdolgozott új kiadása és *Demény-Baumann* Apologetikája a gimnáziumok VIII. osztálya számára. A népiskolai tankönyvsorozat számos új tankönyvvel bővült: *Körödy Miklós* új módszerű *ábécés*, valamint II. és III. *Oleasókönyvével*. Az *Ember-Margitai-Mihalicska-féle nyelgyakorló olvasókönyvekkel*, melyek az idegen ajkú iskolások számára készültek. *Öveges-Wiemann*: II. *olvasókönyvével*. *Heves*, *Hont*, *Komárom* és *Szabolcs megyék földrajzaival*. Ezen kívül számos új vagy ujonnan átdolgozott tankönyvek kerültek ki a sajtó alól. A Szent-István-Társulat kiadásában jelent meg ez idén is a katolikus tanítószág hivatalos lapja: a *Népnevelő*, melyet *Ember Károly* lovag kiváló szakavatottsággal szerkesztett. Ugyancsak a katolikus tanítók részére új vállalat is létesült, a *Wohlmuth* Ernő szerkesztésében megjelenő *Tanítók Eckönyve*, mely valóságos szociális missziót van hivatva teljesíteni s melynek sikerült voltát élénken bizonyítja az a körülmény, hogy négy hét alatt tízezer példányban terjedt el tanítóágunk körében. A tanítóképzőintézetek és gimnáziumok részére szintén több tankönyv adatott ki, míg a polgári iskolák számára a most életbelépő új tanterv szerinti iskolakönyvek ezidő-

szert már a sajtó alatt vannak. Sok értékes művel gyarapodott az ifjúsági iratok, a vegyes kiadványok a Családi Regénytár sorozata is. Köztük *Bokor Malvin: Sziványi család-jával*, *Károly Ignác: Igazi élet-ével*, *Ander József: Nagy Lajos élet-ével*, *Szepessy László: Hit és Hazá-jával*, *Bourget: A válás és Dickens: Kis Dorrit* című regényeivel. Ezekon kívül megjelent az 1909—10. évre szóló *Papi névtár* is. Különösen nagy gond fordított a *népies iratokra*, melynek sorozata egész sereg értékes és hasznos füzettel gyarapult és megindult a *töbnyelvű népiratok* kiadása is.

A Szent-István-Társulat kiadványainak minél szélesebb körökben való elterjesztése végett a könyvkiadóhivatal keretében egy új működési ág szervezetett: *Terjesztő irada*, mely kiadványaink forgalmát fokozott mértékben fogja előmozdítani.

Meg kell még említenünk, hogy az idei jóval fokozottabb megrendeléseink lebonyolítására kiváló sikerrel vált be tavaly fölállított új osztályunk, az *expediciósztály*, mely a kiadóhivataltól és könyvkereskedéstől függetlenül, önállóan bonyolította le a megrendelések elintézését.

A Társulat könyvkereskedésének főállása is biztosítottnak tekinthető. Jövőjében annál inkább bizhatunk, mert az ez évben behozott újítás, a *műkereskedési osztály* alig negyedéves főállása alatt is sikeres üzleti vállalkozásnak bizonyult. A könyvkiadó részvénytársaság az elmúlt évben 42 személyt foglalkoztatott.

Az idén tizedik életévét betöltő *Stephanum-nyomda* részvénytársulat a múlt évben körülbelül *hatszor* annyi munkát végzett, mint az első évben. 365 személyt foglalkoztatott. A nyomdának szedő és géptermein kívül van önálló könyvkötészete és betüöntetője is. Körforró gépeim 2 napilapot és 43 folyóiratot készít. A nyomdát legújabbban a londoni magyar kiállítás díszoklevéllel tüntette ki.

Ezeket az érdekes és tanulságot adatokat tartalmazza *Erősi Károly* igazgatói jelentése. A magyar katolicizmus emelkedő öntudatának kétségkívül van része legelső katolikus irodalmi vállalatunk föllendülésében, de viszont a Szent-István-Társulat is rendkívül sokban hozzájárul a magyar katolikus közszellem erősítéséhez, általánosításához. Munkája évről-évre hatásosabb lesz. A magyar katolikus hagyományoknak s az új világ új eszméinek összeegyeztetésével segíti az utjait egyengetni a XX. századba illő, ma azonban még vajdó, forrongásban lévő modern magyar katolikus észjárásnak.

VEGYESEK.

Tanszereket és teljes iskolai berendezéseket jutányosan és előnyös fizetési feltételek mellett szállit s költségvetésekkel készséggel szolgál a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatala és könyvkereskedése r. t. Budapesten.

Szünidei tanfolyam. A nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszterium 1909. évi április hó 19-én 44946. szám alatt kelt rendelete értelmében a gyengétebb tanulókat kisegítő-iskoláiban működő öshajtó tanítók és tanítónők részére a f. évi nyári szünidő alatt gyengétebb tanulókat oktató tanfolyam tartatik. A tanfolyam június hó 28-ikától számított 5 héten át működik. E tanfolyamra 20 okleveles népiskolai tanító és tanítónő vétetik fel és pedig elsősorban azok, akik ily városokban működnek amelyekben kisegítő-iskola felállítására már előkészítve van, avagy a lakosság száma, illetve a gyengétebb tanulókat számaránya folytán ily iskolák felállítására indokolt. A tanfolyamra felvett hallgatók lakás és teljes ellátásban részesülnek a budapesti állami pedagógiai nevelő intézetben. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumhoz címzett egy koronás bélyeggel ellátott kérvények a tanítói oklevél

csatolásával legkésőbb 1909. május hó 20-ig alulirothoz küldendők. Budapest, (I. Alkoltás-u. 53.) 1909. évi április hó 28-án. Berkes János igazgató, szakt. előadó.

Tanító-árvák felvétele a Magyarországi Tanítók Árvaházába. A jövő iskolai év kezdetére nevezett árvaházba néhány új tanító-árva fog felvételt. Ezen helyekre Magyarország bármely vidékén működött kiseddév, elemi nép- és polgári iskolai tanító, képezdeji tanár és tanfelügyelő árva pályázhat. Előnyben részesülnek azok az árvák, a kik az állami tanítói árvaházakba való felvételi jogosultsággal nem bírnak és a kiknek szülőik az árvaházi egyesület tagjai voltak és kötelezettségöknek eleget is tettek. Ha az árva szülői az árvaházi egyesület tagjai nem lettek volna, akkor az árva szülőinek a nevére az 50 koronás tagsági tőkét (örökös tagsági díjat) az egyesület pénztárába kell a felvételt megelőzőleg befizetni. A felvétel iránti folyamodványok legkésőbb folyó évi június 10 ig délelőtt 12 óráig *Tóth József* kir. tanácsos, nyug. pestmegyei kir. tanfelügyelő úrhoz, mint egyesület elnökéhez (Budapest, I., Fehérvári-út 10—12 II. em.) küldendők. *Tóth József* egyesületi elnök. *Rohn József*, árva-anya.

Felolvasás a magyar beszéd tanításáról. A képzőtanárok országos egyesületének választmánya f. hó 10-én ülést tart. Ezen a gyűlésen: «A magyar nyelv tanítása a nem magyar tanítványok körében és az új tanterv» cím alatt felolvasást tart *Margitay József*, Szociológia a tanító képzőben. cím alatt *Keszler Károly* alatt értekezik.

Az erdem jutalma. *Thege Sándor* gör. kath. é. tanítót Keselymezőn (Maramaros m.) községi képviselői tagnak egyhangúlag megválasztották.

Halálozás. *Gulyás János* iglói róm. kath. elemi iskolai tanító a «Lőcsevidéki Római Kath. Néptanító-Egyesület» alelnöke és tiszteletbeli tagja folyó 1909. évi május hó 7-én életének 72-ik, áldásos tanítói működésének 45-ik évében, a szentségek ájtatos felvétele és rövid szenvedés után az Úrban csendesen elhunyt. Az örök világosság fényeskedjék neki! Nyugodjék békében!

Kérjük t. olvasóinkat a lappeldányok gondos megőrzésére, mert a kiadóhivatalnak nem áll módjában az elvesztetteket érvégével utánpótolni.

Szerkesztői üzenetek.

Sz. B. Forduljon az Országos levéltárhoz, Budapest, I. Vár. — **M. F.** Beérkezett. Jónni fog. Köszönet. — **G.** Most már fölösleges volt az értekezés végét közölni. Az ügy a nmélt. püspöki kar előtt van. Erős a reményünk, hogy kívánságaink teljesülni fognak. Ami személyemet illeti, annak a nézetnek hódolok, hogy a közélet terén lehetetlenség mindenki kedvére cselekedni, főleg akkor, hogyha elvhűség vezet az embert törekvéseiben és még a legkisebb tetteiben is. Jóleső érzéssel olvastam kijelentéseit és azért köszönetet mondok, de azokat szintén csak elvből — közzé nem tehettem. Üdvözet. A folytatást kérjük. — **H. B.** Beérkezett. Jónni fog. — **M. F.** Közzétesszük. Elküldtük. **F. I.** Beérkezett. Felhasználjuk. A kántortanítók ügyében mindig teljes készséggel emelünk szót. — **V. L.** Beérkezett. Az új rendtartási szabályzat rendezni fogja ezt a kérdést is. Hogy mikor jelenik meg, azt még magunk sem tudjuk. — **V. M.** Beérkezett. A múlt számból kimaradt. Most hozzuk. — **F. J.** Köszönet. Nagyon is szükséges volt szót emelni. Végére is lejárta már az az idő, amikor a magyar tanítóságot büntetlenül szabad volt és lehet kipellengérezni az irodalmi művekben. Meglehetősen alacsony gondolkodás kell ahhoz, hogy valaki a tanítókat használja fel arra, hogy a tanítói állását kicsinyelő iratot terjesszen. Ezen csak a «Magyar Pedagógia» c. folyóirat tesz túl akkor, mikor dr. *Kőrösi Henrik* kir. tanfelügyelő úr azon bölcs kijelentésétől nem kiméli a

nyomdafestéket: «az autodidakta tanítók nem ismerik a magyar beszéd tanításának módszerét, mert hát klasszikai tudás hiányában nem tudják a lényegest a lényegtől megkülönböztetni.» Az ilyen nyilatkozatok bátorítják fel azután a tanügyön kívül állókat arra, hogy a tanítói állásról még ma is a cinkotai kántort megillető stílusban beszéljenek és írjanak.

Felelős szerkesztő: Ember Károly.

Kérem! Zavarok és késedelmek elkerülése végett minden hirdetésre vonatkozó levelet a kiadóhivatal címére — nem szerkesztőség — kérünk küldeni.

PÁLYÁZATOK.

Tanítónők, kik a szünidőt Budapesten töltik, úri-nőnél ellátást nyerhetnek utcai szobákkal az Iparművészeti múzeum mellett, Rákos-utca 13., III. em. 17.

239 1—2

Fényképezőgépek,
valódi párisi színházi látesővek és a világhírű Hensoldt-téle prizmas távcsöveket csekély havi törlesztésre szállítja

NOWOTNÝ J. Budapest, VI. k., Nagymező-u. 21.
Kérjen „F” jelű árjegyzéket. Nagy raktár fényképezési cikkekben.
41—III.

Stampay ének- és imakönyve,

(XV. kiadás. 256 oldal. 24 oldalas kotta ingyen!) amely 30 és 50 filléres kötetekben, fizre egy ingyen-példánnyal kapható Kőbölkúton, Esztergom megyében, jövő évben áremelés nélkül bővíve lesz. Szíves hozzászólások május végéig kéretnek. 162 9—12.

Orgona-harmoniumokat

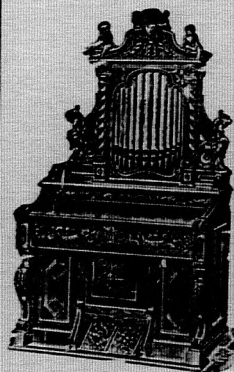
mindkét rendszer szerint legolcsóbban szállít

PAJKR REZSŐ ÉS TSA

Budapest, X., Delej-utca 25/B (Tisztviselőtelep.)

Pedális harmoniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgona-méretekkel templomok, szemináriumok részére és mint gyakorló orgonák. Bérmentes szállítás az utolsó vasúti állomásra. Tanerőknek s lelkészeknek különös szíveskedés. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Részletfizetés engedélyezve. 93

Elsőrendű légszívó-rendszerű harmoniumok specialis beszerzési forrása — Monarchiában.

Elismert elsőrangú műremek csak a Zimmermann-féle

HARMONIUMOK.

Ausztria-Magyarországi képviselője:

Hörl Nándor, Pozsony, Ventur-utca 24 szám.

ÁRJEGYZÉK INGYEN.

Főtiszt, papság és tanároknak részletfizetésre. Üzletek: Lipcse, Szt-Pétervár, Moszkva, Riga és Londonban.

A BESZÉD- ÉS ÉRTELEMGYAKORLATOKNÁL

nélkülözhetetlen szemléltető tárgyak: Gazdasági- és háztartási eszközök gyűjteménye (35 db) 50 K. Mezőgazdasági eszközök külfön (16 db) 38 K. Szélmalom 14 K, esősz-kunyhó 8 K, tutaj 150 K, hid 6 K, vizimalom 10 K, rokka 7 K, faragószék 5 K, kétkerekű kocs 5 K, mángorló 2 K, harangláb 8 K, számatödelü szín (állás) 7 K, rácsos kapu 8 K, fókos 1 K, kőszórakő 5 K. Iskolai jelmondat-táblák db-ja 20 fillér. Egész gyűjtemény, (15-féle, osztályonként csoport) 3 korona. — Megrendelhetők: 25 3—3

TAKÁTS ENDRE

tanszerműintézetében, GYŐR, Ujvilág-u. 6.

Az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesület szerződést kötött a Gazdák Biztosító Szövetkezetével a Kath. Egyházi Javaknak Biztosítása érdekében.

Az iskolaegyesületnek ezzel az a szándéka, hogy az összes egyházi javak: püspökségek, káptalanok, szemináriumok, szerzetesrendek vagyona, az egyes egyházmegyék területén levő templomok, iskolák, plébániák, tanítói lakások stb. egy helyen és pedig a Gazdák Biztosító Szövetkezeténél biztosítottassanak s az abból befolyó jutalékok az Iskolaegyesületet illessék meg kath. céljaink és érdekeink szolgálatára. Ezeknek a javaknak biztosításán kívül felvette munkakörébe a magánfeleltől szerzendő biztosítási ügyletek lebonyolítását is a tűz-, jég- és életágazatban. Ez utóbbiak biztosításait az alapszabályok szerint megalakítandó plébániai csoportok útján kívánja lebonyolítani. Amiért is felkérjük a plébános, káplán és tanító urakat, legyenek szívesek ebben a munkálkodásunkban bennünket támogatni. — A Gazdák Biztosító Szövetkezte az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesülettel egyetértve egy központi irodát szervezett a biztosítási ügyletek lebonyolítására, ami

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám

(Gazdák Biztosító Szövetkezte) alatt van, érdeklődők ide szíveskedjenek felvilágosításért fordulni, amit minden esetben mindenkinek készséggel fogunk megadni.

Az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesület központi irodája.

38 17—26

A vonatok indulása Bpest k. p. udvarról.

A vonatok érkezése Bpest k. p. udvarra.

Vonat-szám	óra	perc	vonal neve	Délután		Vonat-szám	óra	perc	vonal neve	Délután	
				hová	honnan					hová	honnan
8411	5:50	sz. v.	Balatonfüred, Tapolca	912	12:10	sz. v.	Kiskörös	645	5:00	tszsz.	Arad, Nagyvárad, Debrecen
8401	6:00	sz. v.	Hatvan	610	12:30	sz. v.	Arad, Maramarossz.	339	5:10	v. v.	Berlin, Ruttká
82	6:10	sz. v.	Nagykanizsa, Triest	5	12:30	sz. v.	Szombathely, Wien	369	5:30	sz. v.	Hatvan
10	6:25	sz. v.	Wien, Graz, Sopron	310	12:30	sz. v.	Hatvan	1707	5:45	sz. v.	M.-Sziget, Stanisla
832	6:30	sz. v.	Kassa, Csorba	203	12:30	sz. v.	Bicske	908	5:45	sz. v.	Belgrad, Bonna-Brod
8002	7:00	sz. v.	Fiume, Torino, Roma	324	1:25	sz. v.	Gödöllő	607	6:05	sz. v.	Brasso, Arad
802	7:05	sz. v.	Ruttká, Pápa, Fehérv.	1904	1:40	sz. v.	Fehérv. Graz, Nagykani	17	6:10	sz. v.	Komárom, Gyékényes
800	7:10	sz. v.	Ujvári, Belgrad, Söfa	1504	1:50	sz. v.	Kassa, Pápa, Fehérv.	11	6:25	sz. v.	Wien, Triest
802	7:15	sz. v.	Fehérv. Graz, Triest	912	1:55	sz. v.	Szabadka, B.-Brod	405	6:30	sz. v.	(Lemberg, Kassa, Maramarossziget)
802	7:20	sz. v.	Torony	602	2:00	sz. v.	Arad, Bukarest	319	6:50	sz. v.	Gödöllő
802	7:25	sz. v.	Kassa, Lemberg	404	2:15	sz. v.	Wien, Paris	1911	6:50	sz. v.	Páks, Bród, Eszék
802	7:30	sz. v.	(Maramarossziget)	24	2:25	sz. v.	Bicske	1505	7:00	sz. v.	Csorba, Kassa
802	7:35	sz. v.	Gödöllő	312	2:30	sz. v.	Hatvan, Satorfalvi, Lajp.	1807	7:10	sz. v.	Graz, Fehérv.
802	7:40	sz. v.	Belgrad, Bród, Söfa	510	2:40	sz. v.	Szolnok	507	7:20	sz. v.	Brasso, Kolozsvar
802	7:45	sz. v.	Arad, Brasso	1002	2:50	sz. v.	Eszék, Bana-Brod, Gyékényes	511	7:25	sz. v.	Szabadka
802	7:50	sz. v.	Kassa, Csorba	1022	3:00	sz. v.	Páks	321	7:30	sz. v.	Gödöllő
802	7:55	sz. v.	Balatonfüred, Tapolca	904	3:20	sz. v.	B. Brod, Belgrad, Konstantin	311	7:40	sz. v.	Hatvan
802	8:00	sz. v.	Kolozsvar, Brasso	304	3:30	sz. v.	Ruttká, Berlin	1003	7:50	sz. v.	Roma, Fiume
802	8:05	sz. v.	Munkács, M.-Sziget	1104	3:50	sz. v.	Balatonfüred, Tapolca	1009	8:15	sz. v.	Csorba, Kassa
802	8:10	sz. v.	(Zágráb, Fiume, Pecs)	1004	4:10	sz. v.	(Zágráb, Fiume)	1009	8:30	sz. v.	Szolnok
802	8:15	sz. v.	M.-Sziget, Stanisla	326	4:20	sz. v.	(Roma, Nizza, Napoly)	313	8:45	sz. v.	Hatvan
802	8:20	sz. v.	Ruttká, Berlin	18	4:30	sz. v.	Gödöllő	1007	9:05	sz. v.	Fiume, Bród, Pács
802	8:25	sz. v.	Wien, Graz, Sopron	9	5:10	sz. v.	Komárom	13	9:20	sz. v.	Győr, Szekesfehervar
802	8:30	sz. v.	Bicske	328	5:20	sz. v.	Győr, Sopron	912	9:40	sz. v.	Szabadka
802	8:35	sz. v.	Gödöllő	308	5:30	sz. v.	Gödöllő	307	9:50	sz. v.	Berlin, Ruttká
802	8:40	sz. v.		330	5:45	sz. v.	Kolozsvar, Brasso	1101	9:55	sz. v.	Tapolca, Balatonfüred
802	8:45	sz. v.		308	5:55	sz. v.	Ruttká, Berlin	9	10:15	sz. v.	Sopron, Győr
802	8:50	sz. v.		314	6:10	sz. v.	Pécel	219	10:45	sz. v.	Triest, M. Kanizsa, Torbazy
802	8:55	sz. v.		160	6:20	sz. v.	Szabadka				
802	9:00	sz. v.		1700	7:00	sz. v.	Bicske				
802	9:05	sz. v.		16	7:10	sz. v.	M.-Sziget, Stanisla				
802	9:10	sz. v.		316	7:20	sz. v.	Győr, Triest				
802	9:15	sz. v.		312	7:30	sz. v.	Hatvan				
802	9:20	sz. v.		314	7:40	sz. v.	Pács, Bród				
802	9:25	sz. v.		1510	8:10	sz. v.	Kassa, Csorba				
802	9:30	sz. v.		514	8:25	sz. v.	Szolnok				
802	9:35	sz. v.		324	8:50	sz. v.	Gödöllő				
802	9:40	sz. v.		1006	9:00	sz. v.	Fiume, Nizza				
802	9:45	sz. v.		1002	9:25	sz. v.	Fehérv. Graz, Triest				
802	9:50	sz. v.		908	9:30	sz. v.	Arad, Brasso				
802	9:55	sz. v.		1006	10:00	sz. v.	Kassa, Csorba				
802	10:00	sz. v.		910	10:10	sz. v.	Belgrad, Eszék, Szarajevó				
802	10:05	sz. v.		406	10:15	sz. v.	Lemberg, Kassa, M.-Sziget				
802	10:10	sz. v.		12	10:30	sz. v.	Wien, Paris				
802	10:15	sz. v.		1010	10:45	sz. v.	Fiume, Napoly				
802	10:20	sz. v.		308	11:10	v. v.	Ruttká				
802	10:25	sz. v.		422	11:35	sz. v.	Hatvan, Szerenes				

A vonatok indulása Bpest ny. p. udvarról.

A vonatok érkezése Bpest ny. p. udvarra.

Vonat-szám	óra	perc	vonal neve	Délután		Vonat-szám	óra	perc	vonal neve	Délután	
				hová	honnan					hová	honnan
102	1:00	sz. v.	K. Sziget, Wien, Paris, Ostende	714	12:05	sz. v.	Szeged, Szolnok	701	12:50	sz. v.	Konstantin, Bukarest
148	3:25	sz. v.	Rakospalota-Ujpest	413	12:10	sz. v.	Eszék, róna	143	4:05	sz. v.	Rakospalota-Ujpest
122	3:30	sz. v.	Ersekújvár	180	12:15	sz. v.	Rakospalota-Ujpest	145	4:25	sz. v.	Dunakeszi-Alag
712	3:35	sz. v.	Szeged, Szolnok	12	12:25	sz. v.	Nagyvaros	723	5:30	sz. v.	Cegléd
12	3:40	sz. v.	Győr	114	12:40	sz. v.	Wien	725	5:45	sz. v.	Cegléd
100	3:45	sz. v.	Esztergom	162	1:10	sz. v.	Dunakeszi-Alag	4101	5:50	sz. v.	Esztergom
100	3:50	sz. v.	Nagykanizsa, Kiskun	4114	1:15	sz. v.	Pilis-szaba	139	6:00	sz. v.	Nagyvaros
100	3:55	sz. v.	Rakospalota-Ujpest	504	2:00	sz. v.	Szolnok, Kolostár	300	6:10	sz. v.	Lajosmizse
100	4:00	sz. v.	(Nagykanizsa, Arad)	126	2:10	sz. v.	(Brasso, Szarajevó)	147	6:15	sz. v.	Rakospalota-Ujpest
512	6:30	sz. v.	Brasso, Nagykanizsa	164	2:15	sz. v.	Rakospalota-Ujpest	721	6:20	sz. v.	Szolnok, Cegléd
1404	7:30	sz. v.	Zsanna, Berlin	408	2:30	sz. v.	Esztergom	407	6:35	sz. v.	Berlin, Zsolna
104	7:35	sz. v.	Nagykanizsa, Wien	106	2:35	sz. v.	Wien, Paris	217	7:05	tszsz.	Parkany-Nana
104	7:40	sz. v.	Dunakeszi-Alag	120	2:45	sz. v.	Galanta	709	7:15	sz. v.	Bukarest, Bazias
718	8:30	sz. v.	(Esztergom, Karszent)	704	2:45	sz. v.	Cegléd	727	7:25	sz. v.	Cegléd
134	8:40	sz. v.	Nagyvaros	604	2:50	sz. v.	Lajosmizse, Kiskun	501	7:30	sz. v.	(Bukarest, Kolozsvar)
400	8:45	sz. v.	Esztergom	166	3:10	sz. v.	Rakospalota-Ujpest	149	7:35	sz. v.	(Maramarossziget)
140	8:50	sz. v.	Wien, Berlin	180	3:20	sz. v.	Nagyvaros	117	7:40	sz. v.	Rakospalota-Ujpest
150	8:55	sz. v.	Rakospalota-Ujpest	516	4:30	sz. v.	Szeged	117	7:45	sz. v.	Paris, Wien
100	9:00	sz. v.	Bukarest, Bazias	138	5:20	sz. v.	Szob	4101	7:45	sz. v.	Esztergom
100	9:05	sz. v.	Rakospalota-Ujpest	168	5:30	sz. v.	Rakospalota-Ujpest	6001	7:50	sz. v.	Kecskem., Lajosmizse
100	9:10	sz. v.	Nagyvaros	124	6:05	sz. v.	Nagyvaros	151	7:55	sz. v.	Győr
700	11:35	sz. v.	Cegléd	124	6:30	sz. v.	Cegléd	131	8:10	sz. v.	Parkany-Nana
				4110	6:40	sz. v.	Esztergom	719	8:25	sz. v.	Kiskunfelegyháza
				1406	6:50	sz. v.	Berlin, Pozsony, Wien	128	8:45	sz. v.	Parkany-Nana
				726	6:55	sz. v.	Cegléd, Szolnok	153	9:10	sz. v.	Dunakeszi-Alag
				170	7:15	sz. v.	Dunakeszi-Alag	705	9:20	sz. v.	Szeged
				142	7:25	sz. v.	Vác	1403	9:30	sz. v.	Berlin, Zsolna, Pozsony
				728	7:35	sz. v.	Cegléd	4105	9:55	sz. v.	Esztergom
				6006	7:40	sz. v.	Lajosmizse	155	10:20	sz. v.	Rakospalota-Ujpest
				710	8:05	sz. v.	Bukarest, Bazias	715	10:40	sz. v.	Szeged
				132	8:15	sz. v.	Parkany-Nana	119	11:00	sz. v.	Galanta
				4112	8:30	sz. v.	Esztergom				
				172	8:45	sz. v.	Dunakeszi-Alag				
				502	9:10	sz. v.	(Nagyvárad, Kolostár)				
				1408	9:20	sz. v.	Bukarest, Stanisla				
				118	10:00	sz. v.	Zsolna, Berlin				
				706	10:15	sz. v.	Szeged, Bazias, Bukarest				
				172	10:30	sz. v.	Rakospalota-Ujpest				
				720	10:35	sz. v.	Kiskunfelegyháza				
				140	11:10	sz. v.	Nagyvaros				
				902	11:20	k. o.	Belgrad, Konstantinapoly				
				702	11:30	exp. v.	Bukarest, Konstantinapoly				